

Onderzoeksagenda Rekenkamer Westerkwartier 2020-2021

De Rekenkamer Westerkwartier werkt met een onderzoeksagenda. Vanuit een groslijst van onderwerpen kiest de Rekenkamer een onderzoeksprogramma voor een periode van een jaar. De keus voor de te onderzoeken onderwerpen kunnen vanwege de actualiteit en veranderende inzichten wijzigen.

De Rekenkamer stemt de keuze voor onderzoeksonderwerpen af met de klankbordgroep van de gemeenteraad en de auditcommissie. De groslijst (die in de bijlage te vinden is) bevat onderwerpen die zijn aangedragen vanuit de fracties van de gemeenteraad en vanuit gesprekken met relevante actoren (zoals college, secretaris en de inspraak voor de perspectiefnota 2020). Daarnaast heeft de Rekenkamer zelf onderwerpen gevonden door het volgen van de raadsagenda, de vragen vanuit de raad en de lokale media.

De onderzoeksagenda geeft aan welke onderwerpen de Rekenkamer van plan is te onderzoeken en wat daartoe de redenen zijn. Uit de reeks aan onderwerpen kiest de Rekenkamer een aantal onderzoeksonderwerpen voor het komende jaar, waarbij geprobeerd wordt verschillende beleidsterreinen te beslaan.

Nadat de selectiecriteria zijn beschreven, wordt het programma voor komend jaar toegelicht.

Selectiecriteria

De Rekenkamer hanteert selectiecriteria. Deze criteria (in willekeurige volgorde) zijn niet cumulatief en bieden een richtsnoer het kiezen van onderwerpen voor in het onderzoeksprogramma.

1. het onderwerp dat wordt onderzocht, heeft aantoonbaar maatschappelijke gevolgen; het gaat niet over incidentele gebeurtenissen; het onderzochte beleid heeft een duurzaam karakter en raakt burgers;
2. het gaat over een onderwerp dat behoort tot de taken van de gemeente; het gemeentebestuur is politiek en/of juridisch aanspreekbaar voor haar optreden op het betreffende terrein;
3. er is sprake van twijfel over de doeltreffendheid, doelmatigheid en/of rechtmatigheid;
4. op het betreffende terrein doen zich één of meer risico's voor;
5. het gemeentebestuur kan het onderzochte beleid bijstellen; het moment van rapporteren stelt de gemeenteraad in staat de uitkomsten mee te nemen bij kaderstellende besluiten; het onderzoek leidt tot nieuwe inzichten en heeft een leereffect;
6. de omvang of groei van de uitgaven voor het onderwerp zijn aanzienlijk; het

Gemeente Westerkwartier Rekenkamer

onderwerp werd nog niet eerder grondig onderzocht; het onderwerp staat niet gelijktijdig ook op het programma van het interne doelmatigheidsonderzoek;

7. de verdeling over de organisatieonderdelen en beleidsterreinen wordt weerspiegeld in een evenwichtige keuze van de te onderzoeken onderwerpen.

Onderzoeksagenda 2020-2021

Een analyse van de groslijst aan onderwerpen, laat zien dat er binnen uiteenlopende beleidsdomeinen interessante onderzoeksmogelijkheden zijn. Naast een aantal specifieke onderwerpen vallen ruwweg twee categorieën te onderscheiden: onderwerpen die gaan over de effecten van de herindeling en onderwerpen die verband houden met de vorming van nieuw beleid na de herindeling. De Rekenkamer signaleert niet alleen de wens om de controlerende functie van de raad te ondersteunen, maar juist ook om de kaderstellende rol te versterken door relevant onderzoek. Zodra er zicht is op een lange termijn agenda, kan de Rekenkamer ex ante onderzoek doen voor de te verwachten beleidsnota's om zo de raad te ondersteunen met informatie bij de kaderstelling. De Rekenkamer wil bovendien zicht hebben op het vervolg en de implementatie van aanbevelingen uit eerder onderzoek. Daarom wordt ieder jaar een doorwerkingsonderzoek gepresenteerd.

Op basis van de groslijst kiest de Rekenkamer voor de volgende onderzoeksagenda voor 2020 en 2021.

- Doorwerkingsonderzoek Informatieveiligheid
- Onderzoek naar de afvalinzameling, rechtmatigheid, doelmatigheid en doeltreffendheid
- Onderzoek grip op het sociaal domein
- Deelname aan de DOEMEE onderzoek van de NVRR over meldingen openbare ruimte
- Onderzoek naar de doeltreffendheid van de raadpleging van inwoners

1. Doorwerkingsonderzoek informatieveiligheid

In mei 2018 verscheen een rapport van de toenmalige Rekenkamercommissie Westerkwartier met betrekking tot 'informatieveiligheid Sociaal Domein mens, organisatie en techniek'.

Het rapport bevat aanbevelingen die zijn gericht op de menskant (bewustzijn en omgaan met informatie door medewerkers), de organisatiekant (inrichting van processen en procedures) en de technische kant (hard/software).

De Rekenkamer onderzoekt wat er is gedaan met de aanbevelingen uit dit onderzoek en of het zinvol is om het onderzoek naar de maatregelen voor informatieveiligheid uit te breiden naar andere beleidsterreinen. Na het vooronderzoek zal de Rekenkamer beslissen wat de afbakening voor het doorwerkingsonderzoek wordt en hoe dit onderzoek uitgevoerd

zal worden.

Motivering

Dit onderzoek raakt inwoners: het gaat om de veiligheid van de gegevens die de gemeente van hen bezit. Het onderzoek liet zien dat er duidelijke risico's waren en het is goed om in beeld te krijgen of hoe met deze risico's wordt omgegaan. De raad kan vanuit zijn controlerende rol jaarlijks bijsturen op de jaarplannen privacy en informatieveiligheid.

Planning

De planning is om in de zomer van 2020 te beslissen of het doorwerkingsonderzoek door de Rekenkamer zelf wordt uitgevoerd of dat er een uitgebreider onderzoek nodig is. Dat onderzoek vindt dan in het najaar van 2020 plaats.

2. Afval

Na de herindeling is de afvalinzameling geharmoniseerd. Er is veel te doen geweest over de nieuwe routes, de tarieven en communicatie daarover. Daarnaast heeft de Rekenkamer het verzoek gekregen om de rechtmatigheid van de aanbesteding te onderzoeken. De inventarisatie bij de fracties laat zien dat het merendeel van de fracties afval als relevant thema ziet. Het is echter een complex onderwerp: het kan gaan over keuzes in het beleid (voor/nascheiding), het verloop van de aanbesteding, de tarieven in vergelijking met andere gemeenten, social return on investment, doeltreffendheid en doelmatigheid van de processen ophalen en verwerken.

Inmiddels is duidelijk dat er een rechtszaak komt over de aanbestedingsprocedure. De Rekenkamer zal het oordeel van de rechter afwachten. Een verdere afbakening of selectie is nodig, vooralsnog lijken het aanbestedingsbeleid, de tarieven en de vraag naar social return on investment (de sociale doelen in de aanbesteding) relevant.

Motivering

Afvalinzameling raakt alle inwoners en naar aanleiding van vragen in de raad en reacties van inwoners in de lokale pers is duidelijk dat er vragen leven over de tarieven, de aanbesteding en de inzet van werknemers met een arbeidsbeperking. Er zijn vragen te formuleren over de rechtmatigheid (aanbesteding), doelmatigheid (tarieven) en doeltreffendheid (social return in investment). Het onderwerp wordt niet al door de gemeente zelf onderzocht.

Planning

De Rekenkamer schrijft een onderzoeksvoorstel voor het uit te voeren onderzoek. De Rekenkamer is voornemens om na een vooronderzoek het onderzoek af te bakenen en daarna te beslissen of het onderzoek wordt uitbesteed of zelf wordt uitgevoerd.

3. Grip op het sociaal domein

De gemeente heeft steeds meer taken in het sociaal domein gekregen. In het nieuws valt

Gemeente Westerkwartier Rekenkamer

te lezen dat op diverse onderdelen de kosten tegenvallen. Het lijkt een hoofdpijndossier voor iedere gemeente. Ook bij de gemeenteraad Westerkwartier is er veel onduidelijk over het sociaal domein: is er wel voldoende grip op de bestedingen? Zijn de afspraken die worden gemaakt met de zorginstellingen wel voldoende helder? Hoe kan de raad sturen in dit ingewikkelde complex aan taken? En kan de gemeente daarin leren van andere gemeenten in Nederland? Naar aanleiding van het vooronderzoek kan de Rekenkamer besluiten een aantal thema's nader uit te lichten (jeugdzorg, sociaal werk).

Motivering

Er ligt een vraag naar de doelmatigheid en doeltreffendheid van de uitvoering van taken in het sociaal domein. Het doel van een onderzoek is om de raad te ondersteunen in de informatiepositie en de mogelijkheden tot sturing in dit grote en complexe beleidsterrein. De raad heeft een kaderstellende en controlerende taak in dit voor inwoners zo belangrijke domein. Dit thema komt ieder jaar terug en door een gericht advies kan de raad zijn controlerende rol beter uitvoeren en zich voorbereiden op te maken keuzes bij kaderstelling.

Planning

Na de zomer maakt de Rekenkamer een onderzoeksvoorstel voor het uit te voeren onderzoek. De Rekenkamer is voornemens om dit onderzoek uit te besteden vanwege de specifieke expertise die met dit soort onderzoek is opgedaan. Het is denkbaar dat, als er specifieke thema's worden uitgelicht, de Rekenkamer dit zelf uitvoert.

4. DOEMEE Onderzoek NVRR

Ieder jaar organiseert de Nederlandse Vereniging van Rekenkamers en Rekenkamercommissies (NVRR) een DOEMEE onderzoek. Een groot aantal rekenkamers voert eenzelfde onderzoek uit. De Rekenkamer levert onderzoeksmateriaal en verzorgt de communicatie aan de gemeenteraad. Het thema voor 2020 is Meldingen Openbare Ruimte. De vraag is op welke wijze wordt omgegaan met de afhandeling van de meldingen. De Rekenkamer wil de raad informeren over hoe dit proces bij de gemeente Westerkwartier werkt en ook hoe zich dat verhoudt tot andere gemeenten die dit proces oppakken.

Motivering

Het is een onderzoek dat snel inzicht in een specifiek proces geeft. De Rekenkamer wil de raad door middel van een raadsbrief informeren over de uitkomsten.

Planning

Het DOEMEE onderzoek wordt door de Rekenkamer zelf uitgevoerd. De planning en de te verwachten inzet hangt af van de opzet zoals die door de NVRR wordt uitgezet.

5. Raadpleging inwoners

Gemeente Westerkwartier Rekenkamer

De gemeente Westerkwartier betreft haar inwoners bij de beleidsvoorbereiding. Zo is er een Westerkwartierpanel en wordt in de aanloop naar beleid regelmatig een vragenlijst uitgezet onder inwoners via social media en via de plaatselijk belangen. De vraag is: wat gebeurt er met al deze informatie? Vindt het daadwerkelijk een plek in beleid? En worden de gegevens ook gedeeld met de verschillende afdelingen? Of heeft iedere afdeling hierin zijn eigen archief en ritme? En wat vinden de inwoners er eigenlijk van dat zij hun mening mogen geven?

Motivering

Dit is een onderzoek naar de doeltreffendheid van de raadplegingen die onder de inwoners worden gehouden. Juist nu er veel nieuw beleid wordt ontwikkeld, is het interessant om te weten op welke wijze de input van inwoners wordt verwerkt en of het voor de ambtelijke organisatie en de raad een helder beeld geeft van de wensen en verwachtingen van inwoners.

Planning

Het is de bedoeling om dit onderzoek zelf uit te voeren, waarbij het onderzoeksvoorstel in het najaar van 2020 wordt verwacht. De planning is mede afhankelijk van de voortgang in de andere onderzoeken.

Planning

Onderzoek	Planning oplevering
Doorwerking informatieveiligheid	Eind 2020
Evt. vervolgonderzoek	Begin 2021
Afvalinzameling	Medio 2021
Sociaal domein	Medio 2021
DOE MEE	Begin 2021
Raadpleging	Eind 2021

Gemeente Westerkwartier
Rekenkamer

Bijlage 1: Groslijst onderwerpen

Nr	Onderwerp	Bron	Aanleiding	Insteek
1	Samenwerkingsverband en, invloed en sturing	Burgemeester/ secretaris, Fractie Sterk Westerkwartier	Veranderde omstandigheden na herindelingen, zicht op verbonden partijen	Versterken grip en informatiepositie raad, controle op orde, rol accountant ook bij samenwerkingspartners
2	Effecten schaalgrootte	Rekenkamer, Fractie GroenLinks	Doelmatigheid	Effecten van herindeling in beeld
3	Overheveling taken provincie	Fractie VZ Westerkwartier	Doeltreffendheid	Onderzoek of het wenselijk/haalbaar is dat deze overheveling vorm krijgt.
4	Kernenbeleid	Rekenkamer	Herziene visie na herindeling	Worden de doelen ook waargemaakt?
5	Wijze van kaderstellen door de raad	Burgemeester/ secretaris	Relevant ivm nieuw beleid na herindeling	Versterken kaderstellende positie raad
6	Quickscan beleidskaders	Klankbordgroep	Stand van zaken nieuw beleid na de herindeling	Zicht op de mogelijkheden tot kaderstelling en controle proces interne beleidsvorming
7	Ex ante verkenning toekomstige	Klankbordgroep/ griffier	Er komt veel nieuw beleid aan, behoefte aan ex ante	Versterken kaderstellende positie raad

	beleidsonderwerpen		of vergelijkingsinformatie om de raad in positie te brengen	
8	Raadpleging inwoners	Klankbordgroep	Veel enquêtes onder inwoners, wat doet de organisatie ermee?	Controle op het verwerken van de input van inwoners in beleidsvorming
9	Sociaal Domein/Jeugdzorg (sturing/verantwoording en effect)	Klankbordgroep, fracties VZ Westerkwartier, VVD, CDA, Sterk Westerkwartier, PvdA	Doelmatigheid en doeltreffendheid en rechtmatigheid	Versterken grip en informatiepositie raad, kaderstelling, proces en toewijzing PGB, effectiviteit interventies in beeld (bij jeugd en participatie)
10	Armoedepact	Fractie PvdA	Doeltreffendheid	Er is veel geïnvesteerd, wat is nu de stand van zaken, een tussenbalans en perspectief schetsen - kaderstellend
11	Privatisering sportaccommodaties	Fractie CU, VVD	Doelmatigheid	Voor- en nadelen van privatisering in beeld
12	Verkeer	Raadsvragen, Fractie D66	Doeltreffendheid en verondersteld minder goed georganiseerd	Wijze van klachtafhandeling, beleid en doelen, veiligheid en veiligheidsbeleving, wegonderhoud,

				verkeersvisie.
13	Woningbouwbeleid	Raadvragen	Doeltreffendheid	Spreiding en beschikbaarheid onder de nieuwe verhoudingen
14	Afvalinzamelingsbeleid Inkoop en tarieven	Klankbordgroep, Fractie VZ Westerkwartier, CU, GL, VVD, Sterk Westerkwartier, D66	Rechtmatigheid, doeltreffendheid en doelmatigheid	Aanbestedingsproces, kosten/baten inzet doelgroep en besparing in het algemeen, onderscheid ophalen en verwerken, afvalscheiding, markt/samenwerking
15	Energie/klimaatakkoord	Rekenkamer	Doeltreffendheid	Haalbaarheid aanpak klimaatakkoord
16	Coronamaatregelen	Fractie GroenLinks, CDA	Rechtmatigheid en doelmatigheid	Noodmaatregelen en ondersteuningspakket, communicatie, lessen voor de toekomst
17	Crisismanagement	Fractie D66	Doeltreffendheid en doelmatigheid	Is de gemeente voorbereid op crisis? Hoe is dan de ontsluiting geregeld? Wat zijn dan de communicatielijnen?
18	Contact inwoners/dienstverlenin g	Rekenkamer	Nieuw beleid	Kwaliteit van het contact, juist ook voor digitaal minder vaardige mensen en

				mensen met een beperking
19	Communicatie	Fractie GroenLinks, Fractie CDA	Doelmatigheid, doeltreffendheid	Doel en vorm beleidscommunicatie, snelheid van handelen, casus afval en petitie
20	Subsidieverlening	Fractie D66	Doelmatigheid en doeltreffendheid	Is de rol van subsidieverwerver voor inwoners en gemeente goed ingericht?
21	Geld op orde/financiën na herindeling	Rekenkamer	Doelmatigheid	Sturen met de begroting, grip voor de raad
22	Kosten ICT	Rekenkamer	Verondersteld minder doelmatig	Wijze van projectbewaking

- *De groslijst betreft een niet-uitputtende lijst van globaal beschreven onderwerpen*